

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 30 listopada 2020 r.

BADK.DPK.133.169.2020 GK

P10-103/20	Data wpływu petycji 19 października 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 27 listopada 2020 r.

ABONAMENT RTV

TEMAT

ZNIESIENIE OBOWIĄZKOWYCH OPŁAT ABONAMENTOWYCH

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Osoby fizyczne.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, w zakresie zniesienia obowiązku wnoszenia opłat za abonament RTV.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji uważają, że zmiany w ustawie o opłatach abonamentowych powinny dotyczyć zwolnienia wszystkich obywateli z obowiązku wnoszenia opłat za abonament RTV, w tym ich egzekwowania przez Poczta Polską. Wyrazili opinię, że domaga się tego już większość obywateli, bez względu na ich sympatie polityczne i upodobania medialne.

Autorzy petycji w uzasadnieniu wskazują, że ich postulat nie jest odosobniony, gdyż jak podają liczne media, już 88% obywateli żąda zniesienia tego przymusowego podatku na media publiczne, które posiadają obecnie bardzo szerokie źródło finansowania swojej działalności. Twierdzą, że opłaty od obywateli pobierane są dwukrotnie, tj. bezpośrednio z abonamentu RTV egzekwowanego przez Poczta Polską oraz przez zaangażowanie w to urzędów skarbowych. Dodatkowo z budżetu państwa wypłacane są wysokie rekompensaty, które wynoszą 980 mln zł (gotówka) dla Telewizji Polskiej i Polskiego Radia w 2017 r. 1,26 mld (w postaci obligacji) w 2018 r., prawie 2 mld zł w 2019 r., a na kolejne cztery lata przewidziano wypłatę 10 mld. zł. Autorzy petycji podkreślili, że media publiczne mają prawo finansowania swojej działalności z reklam, podobnie jak media komercyjne. TVP, korzystając z hojności spółek skarbu państwa, w 2019 r. przyjęła z reklam kwotę 220 mln zł. Wobec powyższego utrzymanie abonamentu RTV jest niezasadne i niesprawiedliwe.

Autorzy petycji w uzasadnieniu przytaczają również sytuację jednego z nich dotyczącą działania państwa, w tym Poczty Polskiej wyznaczonej do egzekucji abonamentu. Poczta Polska nie zawiadomiła autora petycji w sposób skuteczny o nadaniu numeru identyfikacyjnego ponieważ spółka ta nie posiada dokumentów uwierzytelniających, zgodnie z art. 73 Kodeksu postępowania administracyjnego, na podstawie których wysunięto wobec jego osoby roszczenia o spłacie zaległego abonamentu. Dodatkowo nie ma pewności czy Poczta Polska w sposób należyty wysłała zawiadomienie o nadaniu numeru abonenta, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu z dnia 25 września 2007 r. Autorzy petycji wskazują, że przesyłka nigdy do adresata nie dotarła, a więc nie został o tym fakcie należycie powiadomiony. Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu z dnia 25 września

2007 r. w sprawie warunków i trybu rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych dotychczasowe dowody zarejestrowania odbiorników w formie imiennej książeczki opłaty abonamentowej za używanie odbiorników stanowią dowód zarejestrowania odbiorników nie dłużej niż przez okres dwunastu miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Nadto na zawiadomieniach o nadaniu numeru abonenta widnieje odtworzony podpis osoby upoważnionej. Fakt, że jest to faksymile oznacza, że nie został spełniony wymóg ustawowy podpisu. Autorzy petycji wskazują orzeczenia Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego jako dowód potwierdzający tę tezę.

Poczta Polska przez kilkanaście lat nie wysyłała do jednego z autorów petycji pism nakazujących wniesienie opłat za abonament RTV, jednak w wyniku skargi na działanie urzędu pocztowego wniesionej do Poczty Polskiej z jego adresu (sprawa nie dotyczyła abonamentu RTV), Poczta Polska zaczęła upominać się o opłaty abonamentowe.

Autorzy petycji wskazali też na słowa polityków dotyczące opłat abonamentowych RTV, m.in. Donalda Tuska z 2008 r. i Jacka Sasina z 2020 r.

W podsumowaniu autorzy petycji stwierdzili, że abonament RTV nie powinien być pobierany od obywateli, którzy obecnie w obliczu wątpliwych działań państwa mają małe szanse na udowodnienie swoich racji, w tym nieuzasadnionych, wręcz represyjnych żądań Poczty Polskiej, których ofiarami stają się wszyscy, w tym europarlamentarzysta Radosław Sikorski, który również komentował sprawę niezasadnego pobierania abonamentu RTV.

Autorzy petycji proponują, aby abonament RTV był dobrowolną opłatą na media publiczne dla wszystkich chcących wspierać ich działania i misję. Uważają, że zniesienie abonamentu jest zasadne, konieczne i w interesie polskiego społeczeństwa.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1689) w art. 2 wskazuje, że za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych pobiera się opłaty abonamentowe.

Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczanie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2021 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1328) stanowi, że ustala się opłaty abonamentowe za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w roku kalendarzowym 2021 w wysokości:

- 1) za używanie odbiornika radiofonicznego - 7,50 zł za jeden miesiąc;
- 2) za używanie odbiornika telewizyjnego albo radiofonicznego i telewizyjnego -

24,50 zł za jeden miesiąc.

Zniżki za uiszczenie opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2021 roku wyniosą:

1) za używanie odbiornika radiofonicznego:

- 3,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za dwa miesiące z góry,
- 4,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za trzy miesiące z góry,
- 5,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za sześć miesięcy z góry,
- 10,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za rok kalendarzowy z góry;

2) za używanie odbiornika telewizyjnego albo radiofonicznego i telewizyjnego:

- 3,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za dwa miesiące z góry,
- 4,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za trzy miesiące z góry,
- 5,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za sześć miesięcy z góry,
- 10,0% miesięcznej opłaty za uiszczenie opłaty za rok kalendarzowy z góry.

Wysokość opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w 2021 r., po uwzględnieniu powyższych zniżek, wyniesie:

1) za używanie odbiornika radiofonicznego: 14,60 zł za 2 miesiące, 21,60 zł za 3 miesiące, 42,80 zł za 6 miesięcy, 81,00 zł za rok kalendarzowy;

2) za używanie odbiornika telewizyjnego albo radiofonicznego i telewizyjnego: 47,50 zł za 2 miesiące, 70,60 zł za 3 miesiące, 139,70 zł za 6 miesięcy, 264,60 zł za rok kalendarzowy.

Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2020 r. poz. 805) również zawiera regulacje dotyczące opłat abonamentowych, np. art. 31, art. 31c, art. 46b. W przypadku likwidacji obowiązku wnoszenia opłat abonamentowych konieczna byłaby nowelizacja również tego aktu prawnego.

INFORMACJE DODATKOWE:

Sądy wielokrotnie wypowiadały się na temat obowiązku ponoszenia opłat abonamentowych przez obywateli.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku z dnia 31 sierpnia 2020 r. (sygn. akt I SA/Ol 108/20) wskazał, że zarejestrowanie odbiornika bez jego późniejszego wyrejestrowania stanowi wystarczającą przesłankę istnienia obowiązku uiszczania opłat za jego używanie (opłata abonamentowa), który podlega egzekwowaniu w trybie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze pieniężnym.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 10 czerwca 2020 r. (sygn. akt VIII SA/Wa 274/20) uznał, że fakt nieotrzymania powiadomienia o nadaniu

numeru identyfikacyjnego pozostaje bez wpływu na istnienie obowiązku uiszczania opłat abonamentowych. Dla uznania istnienia tego obowiązku decydujące znaczenie ma ustalenie, czy odbiornik został zarejestrowany.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z dnia 5 czerwca 2019 r. (sygn. akt I SA/Go 194/19) wskazał, że skoro obowiązek wnoszenia opłat został powiązany z obowiązkiem rejestracji, to obowiązkiem wierzyciela jest udowodnienie w sposób niebudzący wątpliwości, że dany odbiornik RTV został zarejestrowany w zgodzie z prawem, co dopiero stanowi podstawę żądania uiszczenia opłaty abonamentowej od jego posiadacza.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 20 maja 2020 r. (sygn. akt III SA/Wa 216/20) orzekł, że obowiązek powiadomienia o nadaniu abonentowi indywidualnego numeru identyfikacyjnego nie był równoznaczny z koniecznością posiadania dowodu doręczenia pisma stronie, albowiem ustawodawca nie uzależnił skuteczności nadania użytkownikowi odbiornika RTV numeru identyfikacyjnego od doręczenia zawiadomienia o jego nadaniu. Przesłanie zawiadomienia miało wobec tego charakter wyłącznie informacyjny, wtórny do samego nadania numeru identyfikacyjnego, która to czynność dokonywana była z urzędu. Stanowisko to podzielił **Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu** w wyroku z dnia 13 maja 2020 r. (I SA/Op 46/20) stanowiąc, że nawet nieotrzymanie zawiadomienia o nadaniu indywidualnego numeru identyfikacyjnego nie stanowi okoliczności zwalniającej posiadacza odbiorników rtv od obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z dnia 27 lutego 2020 r. (sygn. akt I SA/Ke 457/19) podkreślił, że opłaty abonamentowe RTV nie są przeznaczone na rzecz konkretnego podmiotu gospodarczego (spółki prawa handlowego), lecz na realizację misji publicznej, są zatem świadczeniem o charakterze publicznoprawnym, ciążącym na wszystkich posiadaczach odbiorników.

Małgorzata Panek w artykule¹ wskazuje, że opłaty abonamentowe nie stanowią [...] dochodów państwowych o charakterze stricte budżetowym. Tym samym wpływy z opłat abonamentowych wyłączone są z corocznej debaty budżetowej, gwarantując stabilność i przewidywalność w finansowaniu mediów publicznych. Szczególny charakter prawny opłat abonamentowych nie pozwala uznać ich za podatki, a jedynie daniny zbliżone do podatku. Nie są one nadto klasycznymi opłatami. Ich istotę można natomiast sprowadzić do danin publicznych powiązanych bezpośrednio z możliwością korzystania z mediów publicznych.

¹ artykuł „Przesłanka wieku 75 lat jako okoliczność zwalniająca z obowiązku uiszczania opłaty abonamentowej Teza 1”, Panek M., publ. PPP 2017/2/63-72.

UWAGI DODATKOWE:

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w 2017 i w 2018 r. rozpatrzyła dwie petycje obejmujące swoją tematyką obowiązek uiszczania abonamentu RTV.

Pierwszą była petycja zbiorowa z 17 września 2018 r. (P9-52/18) wniesiona przez Stowarzyszenie Interesu Społecznego „Wieczyste” w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, w celu zwolnienia z wnoszenia opłat abonamentowych osób fizycznych, które nie wykorzystują odbiornika RTV w działalności gospodarczej.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji 14 listopada 2018 r. rozpatrzyła petycję oraz przeprowadziła dyskusję nad jej postulatami. W trakcie dyskusji senatorowie wysłuchali opinii prof. Janusza Kaweckiego, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Karola Zgódki, Naczelnika Wydziału Prawa Autorskiego w Departamencie Własności Intelektualnej i Mediów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W opiniach postulat petycji nie uzyskał poparcia z uwagi na propozycję istotnych zmian w sposobie finansowania mediów publicznych oraz wiążącą się z tym koniecznością dalszych zmian legislacyjnych m.in. w ustawy budżetowej. W głosowaniu senatorowie zdecydowali o niepodejmowaniu prac nad petycją.

Drugą petycją dotyczącą opłat abonamentowych była petycja (P9-32/17) z 25 sierpnia 2017 r. dotycząca zmiany ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, w celu zwolnienia z opłat weteranów walk o niepodległość w latach 1956–1989. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji 30 stycznia 2018 r. obradowała nad petycją. W posiedzeniu uczestniczył Michał Frydrychowicz, zastępca dyrektora Departamentu Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (UdSKiOR), który wyraził negatywne stanowisko o postulacie petycji. Petycja nie obejmuje wszystkich weteranów, o których mowa w ustawie o działaczach opozycji antykomunistycznej i osobach represjonowanych z powodów politycznych. Senatorowie w głosowaniu, zdecydowali o niepodejmowaniu prac nad petycją.

Warto podkreślić, że **Sejm VIII Kadencji podjął prace nad poselskim projektem** ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz uchyleniu ustawy o opłatach abonamentowych (druk sejmowy nr 1497). Celem projektowanej ustawy była likwidacja opłaty za abonament radiowo-telewizyjny i wprowadzenie stabilnego finansowania mediów publicznych za pośrednictwem subwencji pochodzącej z budżetu państwa w wysokości 750 mln zł. W projekcie wskazano m.in., że wpłaty osób fizycznych są dobrowolne,

a dotychczasowe nieuiszczone należności umorzone. 8 czerwca 2017 r. odbyło się I czytanie projektu w Sejmie, który układem głosów 8 za, 427 przeciw, 4 wstrzymujących zdecydował o kontynuowaniu prac nad projektem. Do końca kadencji parlamentu nie podjęto dalszych prac legislacyjnych.

Biuro Analiz Sejmowych w opinii z dnia 13 kwietnia 2018 r. wskazało: „Projekt niewątpliwie realizuje cel, jakim jest zapewnienie stabilnego finansowania mediów publicznych, jako reakcja na zauważalną zmienność wpływów uzyskiwanych na przestrzeni ostatnich lat z opłat abonamentowych, w formie corocznej subwencji przekazywanej z budżetu państwa. Projekt bez wątpienia wpłynie również korzystnie na sytuację finansową gospodarstw domowych oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą uiszczających dotychczas opłatę abonamentową, zmniejszając ich obciążenie z uwagi na likwidację tej opłaty. Wdrożenie projektu ustawy wywołać może również pozytywne rezultaty kulturowe w zakresie zwiększenia poziomu finansowania realizacji misji publicznej, korzystnie wpływając na rozwój kształtowania wzorców osobowych, postaw społecznych i obywatelskich.

Wątpliwości budzić może natomiast utrata kontroli nad wykorzystywaniem środków publicznych przyznanych w formie subwencji z budżetu państwa nadawcom publicznym, w tym rezygnacja z obowiązku sprawozdawczości w zakresie ich wydatkowania. Zastrzeżenia można również podnieść pod adresem przewidzianego w projekcie umorzenia postępowań egzekucyjnych o należności w płatnościach zaległych opłat, wszczętych i prowadzonych na podstawie u.o.a. Z uwagi na znaczną wysokość przywołanych zaległości w skali całego kraju wydaje się, iż niezasadne byłoby odstąpienie od możliwości ich wyegzekwowania przez Skarb Państwa.”

OPRACOWAŁA

Gabriela Kopania

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz